

[Etusivu](#) > ... > [Lainsäädäntö Ja Oikeuskäytäntö](#) > [Kansallinen Lainsäädäntö](#) > Romania

Sisällön tuottaja:

Romania

Kansallinen lainsäädäntö

Romania

Tällä sivulla kerrotaan Romanian oikeusjärjestelmästä ja luodaan yleissilmäys Romanian lainsäädäntöön.

Oikeuslähteet

Romanian oikeuslähteet ovat seuraavat:

- [Romanian perustuslaki](#)
- parlamentin hyväksymä lainsäädäntö (valtiosäätö, perustuslakia täydentävä laki ja yleislainsäädäntö)
- Romanian presidentin asetukset
- hallituksen säädökset (määräykset, poikkeusmääräykset, päätökset)
- keskushallinnon antamat säädökset (ministerien määräykset, ohjeet ja asetukset)
- paikallisten hallintoelimien (maakuntaneuvoston, paikallisneuvoston, Bukarestin kaupungin yleisneuvoston) antamat säädökset
- [Euroopan unionin oikeus](#) (asetukset, direktiivit)
- [kansainväliset sopimukset](#), joissa Romania on osapuolena.

Oikeudellisten välineiden lajit

Romanian oikeuskehikseen kuuluvat seuraavat oikeudelliset välineet:

- Perustuslaki on Romanian ylin laki. Siinä säädetään Romanian rakenteesta yhtenä ja jakamattomana kansallisvaltiona, toimeenpano-, lainsäädäntö- ja lainvalvontaelinten välisistä suhteista sekä valtion laitosten, kansalaisten ja oikeushenkilöiden välisistä suhteista.
- Valtiosäännön antaa tätä tarkoitusta varten erityisesti valittu ja kokoontunut perustuslakia säätävä kokous.
- Perustuslakia täydentävässä lainsäädännössä käsitellään valtion kannalta erityisen merkittäviä asioita, kuten valtion rajoja, Romanian kansalaisuutta, valtion vaakunaa ja sinettiä, omistamista ja perimystä koskevia oikeudellisia järjestelyitä, kansanäänestysten järjestämistä ja toteuttamista, rikoksia, seuraamuksia ja niiden täytäntöönpanoa, ylimmän tuomarineuvoston, tuomioistuinten, syyttäjälaitoksen ja tilintarkastustuomioistuimen organisaatiota ja toimintaa, valtion viranomaisten vuoksi vahinkoa kärsineiden henkilöiden oikeuksia, maanpuolustusta, hallintoelimien järjestämistä sekä poliittisia puolueita.
- Yleislainsäädännössä säädetään kaikista muista aloista, joista ei säädetä perustuslakia täydentävässä lainsäädännössä. Yleisellä lainsäädännöllä ei voida tarkistaa tai muuttaa korkeamman tason lakia, kuten perustuslakia tai sitä täydentävää lakia.
- Erityistapauksissa (parlamentin istuntotaukojen aikana) tiettyjä aloja, jotka parlamentti määrittelee, voidaan säädösvallan siirron nojalla säännellä hallituksen määräyksillä. Määräykset annetaan erityisen valtuuttamislain perusteella siinä vahvistettujen rajoitusten ja edellytysten rajoissa. Hätätilanteissa hallitus voi antaa poikkeusmääräyksiä kaikilla aloilla katsoessaan tämän tarpeelliseksi.
- Hallituksen päätöksissä säädetään lakien tehokkaasta täytäntöönpanosta tai muista niiden soveltamiseen liittyvistä järjestelynäkökohdista.
- Keskushallinto antaa säädöksiä (määräyksiä tai ohjeita) ainoastaan lakien sekä hallituksen päätösten ja

määräysten perusteella ja niiden panemiseksi toimeen.

- Riippumattomien hallintoviranomaisten säädökset
- Paikallishallinnon viranomaisten (maakuntaneuvoston, paikallisneuvoston, Bukarestin kaupungin yleisneuvoston) antamissa säädöksissä säädetään asianomaisten paikallishallinnon viranomaisten toimivaltaan kuuluvista asioista.

Muut oikeuslähteet

- Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö sekä EU:n tuomioistuinten oikeuskäytäntö.
- Vaikka kansallinen oikeuskäytäntö ei ole varsinainen oikeuslähde, korkeimman oikeuden päätökset, joilla varmistetaan tiettyjen lain säännösten yhtenäinen tulkinta, ovat toissijaisia oikeuslähteitä. Lisäksi perustuslakituomioistuimen päätöksiä, joilla on *erga omnes* eli kaikkia (ei pelkästään *inter partes litigantes* eli riita-asian osapuolia) koskeva vaikutus, voidaan pitää toissijaisina oikeuslähteinä.
- Siviililakia koskevan lain nro 287/2009 1 §:n mukaan yksityisoikeuden lähteitä ovat laki sekä oikeuden käytänteet ja peruseriaatteet. Tässä 'käytänteillä' tarkoitetaan tapoja ja ammattikäytäntöjä.
- Edellä mainituissa säännöksissä vahvistetaan seuraavat säännöt käytänteiden soveltamiselle oikeuslähteenä:
  - Käytänteitä sovelletaan tapauksiin, joista ei säädetä laissa. Jos käytänteitä ei ole, sovelletaan vastaavia tilanteita koskevaa lainsäädäntöä. Jos puolestaan tällaista lainsäädäntöä ei ole, sovelletaan yleisiä oikeuseriaatteita.
  - Kysymyksissä, joista on säädetty laissa, käytänteitä sovelletaan ainoastaan siinä laajuudessa kuin niihin nimenomaisesti viitataan laissa.
  - Oikeuslähteiksi tunnustetaan ainoastaan yleisen järjestyksen ja hyvien tapojen mukaiset käytänteet.
  - Asianomaisen osapuolen on todistettava käytänteiden olemassaolo ja sisältö. Asiaankuuluvien valtuutettujen toimijoiden tai elinten laatimissa säännöstoissa julkaistujen käytänteiden katsotaan olevan olemassa, ellei toisin todisteta.

Normihierarkia

Romanian normihierarkia on seuraava:

- Romanian perustuslaki ja valtiosääntö ovat normihierarkiassa ylimpänä. Kaiken muun lainsäädännön on oltava niiden mukaista.
- Toisella sijalla normihierarkiassa on perustuslakia täydentävä lainsäädäntö. Parlamentti hyväksyy perustuslakia täydentävän lainsäädännön määräenemmistöllä.
- Kolmannella sijalla normihierarkiassa on yleislainsäädäntö. Parlamentti hyväksyy yleiset lait yksinkertaisella enemmistöllä. Yleislainsäädännöllä ei voida tarkistaa tai muuttaa perustuslakia tai sitä täydentävää lakia.
- Neljännellä sijalla normihierarkiassa ovat hallituksen määräykset.
- Viidennellä sijalla normihierarkiassa ovat hallituksen päätökset.
- Kuudennella sijalla normihierarkiassa ovat valtion keskushallinnon ja riippumattomien hallintoviranomaisten antamat säädökset.
- Viimeisellä sijalla normihierarkiassa ovat paikallishallinnon (maakuntaneuvoston, paikallisneuvoston, Bukarestin kaupungin yleisneuvoston) antamat säädökset.

Toimielinjärjestelmä

Oikeussääntöjen antamisesta vastaavat toimielimet

Perustuslain mukaan valtio perustuu perustuslaillisen demokratian periaatteisiin, joita ovat (lainsäädäntövaltaa, toimeenpanovaltaa ja tuomiovaltaa käyttävien) valtion instituutioiden välinen vallanjako sekä keskinäinen valvonta.

Valta on myös jaettu parlamentin, hallituksen ja oikeusviranomaisten kesken. Myös perustuslakituomioistuin, Romanian oikeusasiamies (*Avocatul Poporului din România*), tilintarkastustuomioistuin (*Curtea de Conturi*) ja lainsäädäntöneuvosto (*Consiliul Legislativ*) turvaavat viranomaisten ja kansalaisten välistä valtatasapainoa.

Parlamentti on ylin kansalaisia edustava elin ja maan ainoa lainsäädäntöviranomaisen. Se koostuu [edustajainhuoneesta](#) ja [senaatista](#). Periaatteessa parlamentti käyttää lainsäädäntövaltaa yksin, mutta tietyissä tapauksissa se jakaa lainsäädäntövallan [toimeenpanevan vallan \(hallituksen\)](#) ja äänestäjien (kansalaisten) kanssa.

[Hallitus](#) voi antaa määräyksiä parlamentin hyväksymän erityisen toimivaltalainsäädännön nojalla. Lisäksi se voi antaa poikkeusmääräyksiä erityistilanteissa, jotka edellyttävät kiireellisiä toimia.

Lainsäädäntömenettely

Lainsäädäntömenettelyssä on kolme vaihetta:

1. Hallituksen käsittely eli parlamenttikäsittelyä edeltävä vaihe

- Lakiesitys valmistellaan hallitustasolla.
- Lakiesityksestä käydään julkinen keskustelu laissa edellytetyllä tavalla.
- Lakiasäättävä neuvosto (*Consiliul Legislativ*), ministeriöt ja muut neuvoo-antavat elimet antavat lausuntonsa.
- Hallitus hyväksyy lakiesityksen.

2. Parlamenttikäsittelyvaihe

- Lakiesitys toimitetaan toiseen parlamentin kamareista (edustajainhuone tai senaatti ensimmäisenä kamarina) Romanian perustuslaissa vahvistetun toimivallan mukaan.
- Lakiesitystä koskevasta raportista tai lausunnosta keskustellaan ja se hyväksytään parlamentin valiokunnissa (tietyissä erityisolosuhteissa voidaan perustaa erityisiä valiokuntia).
- Täysistunnossa kamari, joka käsittelee lakiesitystä tai -ehdotusta ensin, antaa lausuntonsa 45 päivän kuluessa siitä, kun se on esitetty pysyväille toimistolle (*Biroul permanent*).
  - Jos kyse on laajasta ja muutoin monimutkaisesta lainsäädännöstä, aikaraja on 60 päivää ehdotuksen toimittamisesta pysyväille toimistolle.
  - Hallituksen poikkeusmääräyksen tapauksessa aikaraja on 30 päivää.
- Jos nämä määräajat ylittyvät, lakiesitys tai -ehdotus katsotaan hyväksytyksi ja se toimitetaan edustajainhuoneeseen, joka tekee siitä lopullisen päätöksen.

Lakiesityksestä tai -ehdotuksesta pidetään lopullinen äänestys, jossa se hyväksytään tai hylätään. Tämän jälkeen se lähetetään siihen parlamentin kamariin, joka on vastuussa päätöksen tekemisestä (edustajainhuone tai senaatti) ja joka hyväksyy säädöksen lopullisessa muodossaan.

3. Parlamenttikäsittelyn jälkeinen vaihe

- Varmistetaan, että laki on perustuslain mukainen (ennakkotarkastus), eli perustuslakituomioistuin tarkistaa, että laki on yhteensopiva perustuslain kanssa. Asiaa koskevan pyynnön voi esittää [Romanian presidentti](#), parlamentin jommankumman kamarin puhemies, hallitus, [korkein oikeus](#), Romanian oikeusasiamies tai vähintään 50 edustajainhuoneen jäsentä tai vähintään 25 senaatin jäsentä, tai pyyntö voidaan esittää viran puolesta (*ex-officio*), jos kyseessä on perustuslainmukaisuuden valvonta.
- Romanian presidentti saattaa lain virallisesti voimaan 20 päivän kuluessa sen vastaanottamisesta. Jos presidentti pyytää tarkastelemaan lakia uudelleen tai tutkimaan, onko se perustuslain mukainen (ainoastaan yksi tällainen pyyntö on mahdollinen), laki on saatettava virallisesti voimaan 10 päivän kuluessa sen vastaanottamisesta sen jälkeen, kun sitä on tarkasteltu uudelleen tai kun perustuslakituomioistuimelta on saatu vahvistus siitä, että laki on perustuslain mukainen.
- Laki tulee voimaan kolmen päivän kuluessa sen julkaisemisesta [Romanian virallisen lehden](#) I osassa tai myöhempanä, laissa vahvistettuna ajankohtana.

Oikeudelliset tietokannat

a) Oikeusministeriön hallinnoima [oikeusportaali](#) on lakitietojärjestelmä, johon kaikki kansallisesta lainsäädännöstä kiinnostuneet pääsevät nopeasti, ilmaiseksi ja rajoittamattomasti tutustumaan sen päivitettyssä ja vahvistetussa muodossa. Sovellus yhdistyy yhteisen eurooppalaisen yhdyskäytävän avulla kansalliseen oikeuteen, [N-Lexiin](#).

Oikeusministeriö kehitti oikeusportaalin projektissa, johon saatiin tukea Euroopan sosiaalirahaston *hallinnollisia valmiuksia koskevasta toimenpideohjelmasta*.

Tietokantaa päivitetään päivittäin, ja siinä on yli 150 000 lakia vuodesta 1989 tähän päivään saakka sekä tätä vanhempia merkittävien lakien sarjoja.

Tietokannasta voi tehdä hakuja useilla perusteilla, joita ovat

- otsikon sanat
- tekstin sanat
- asiakirjatyypit
- asiakirjan numero
- virallisen julkaisun tyyppi ja numero
- julkaisupäivä
- lain antanut viranomainen jne.

b) Toisessa [Romanian oikeudellisessa tietokannassa](#), jonka lainsäädäntöneuvosto on laatinut ja jota se hallinnoi ja päivittää, voi tutustua vapaasti Romanian lainsäädäntöön.

Kyseessä on verkkoversio julkaisusta *Repertoriul legislației României® – evidența oficială®* (Romanian virallinen säädösluettelo). Siinä esitetään kaikkien Romanian säädösten tarkka ja oikea oikeudellinen asema eri aikoina.

Tietokannassa on säädökset vuodesta 1864 nykyhetkeen.

Tietokantaa voi selata seuraavien perusteiden avulla:

- säädöksen luokka/tyyppi
- numero
- antamisvuosi (kausi)
- julkaisuväli
- viralliset julkaisutiedot (tyyppi, numero, vuosi)
- otsikon avainsanat
- säädöksen tila (voimassa / ei voimassa)
- muut perusteet (normatiivinen, yksittäinen / julkaistu, julkaisematon).

Myös lakiasäättävän neuvoston intranetissä on tietokanta. Sitä päivitetään yksityiskohtaisilla oikeudellisilla tiedoilla, joita tarvitaan erityisesti lakiehdotuksia koskevien lausuntojen antamiseen ja lainsäädäntömenettelyn aikana hyödyllisten tietojen toimittamiseen.

c) Rakenteeltaan erilainen oikeudellinen [tietokanta](#) löytyy [edustajainhuoneen](#) eli parlamentin toisen kamarin verkkosivuilta. Sen hakuperusteita ovat seuraavat:

- säädöstyypit
- numero
- päiväys
- säädöksen antanut viranomainen
- julkaisupäivä ja avainsanat (säädöksen otsikosta ja leipätekstistä).

Onko oikeudellisen tietokannan käyttö ilmaista?

Kyllä, tietokannan käyttö on ilmaista.

■ Päivitetty viimeksi: 24/02/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.